

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο:
«Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

**ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ: ΕΙΔΗ, ΜΟΡΦΕΣ, ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΕ ΑΛΛΕΣ
ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ-ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ**

**CO-TEACHING: TYPES, FORMS, CONTEXT IN OTHER COUNTRIES OF THE
EUROPEAN UNION - A COMPARATIVE STUDY**

του

Δασκαλόπουλου Θεόδωρου

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
Στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

1^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Παναγιώτης Μαντάς, Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ.

Ε.Κ.Ε.Φ.Ε “ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”

2^{ος} Επιβλέπων: Αθανάσιος Βέρδης, Επ. Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα

Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο

3^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Θεόδωρος Γούπος, Συνεργάτης Ερευνητής Ι.Π.Τ Ε.Κ.Ε.Φ.Ε

“ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”

Αθήνα, 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας βιβλιογραφικής μελέτης είναι η διερεύνηση της έννοιας της συνδιδασκαλίας και του πλαισίου εφαρμογής της σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή, η εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου, καθώς και η καταγραφή των βασικών ειδών συνδιδασκαλίας. Στη συνέχεια, περιγράφεται ο τρόπος εφαρμογής της συνδιδασκαλίας σε ευρωπαϊκές χώρες, που κατά βάση συναντάται στις δομές της ειδικής αγωγής, και πραγματοποιείται συγκριτική μελέτη μεταξύ των χωρών. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι η Αυστρία και η Ιταλία πρωτοστατούν στη συνδιδασκαλία με τις υπόλοιπες χώρες να ακολουθούν εφαρμόζοντας ένα μικτό μοντέλο συνδιδασκαλίας και συνεργατικής διδασκαλίας με τα όρια να είναι δυσδιάκριτα μεταξύ τους. Επιπλέον, οι χώρες που εστιάζουν στη συμπερίληψη όλων των μαθητών στο γενικό σχολείο, με εξαίρεση τη Μάλτα, παρουσιάζουν σημαντικά ποσοστά εφαρμογής της συνδιδασκαλίας. Τέλος, διαφαίνεται ότι δεν υπάρχει κοινή τάση από τις ευρωπαϊκές χώρες για την υιοθέτηση της συνδιδασκαλίας διαχρονικά.

Λέξεις - κλειδιά: Συνδιδασκαλία, Συνεκπαίδευση, Συμπερίληψη, Ομαδική Διδασκαλία, Συνεργατική Διδασκαλία, Ευρώπη, Συμβουλευτικό μοντέλο

Βιβλιογραφία

- Adams, L., & Cessna, K. (1991). Designing systems to facilitate collaboration: Collective wisdom from Colorado. *Preventing School Failure*, 35(4), 37-42.
- Αγγελίδης, Π. (2011). «Παιδαγωγικές της συμπερίληψης», Διάδραση:Αθήνα.
- Armstrong, F., & Barton, L. (Eds.). (1999). *Disability, Human Rights and Education. Cross-cultural perspectives*. Buckingham: Open University Press.
- Austin, V. L. (2001). Teachers' belief about co-teaching. *Remedial and Special Education*, 22(4), 245-255.
- Bauwens, J., Hourcade, J. J., & Friend, M. (1989). Cooperative teaching: A model for general and special education integration. *Remedial and Special Education*, 10(2), 17-22.
- Bauwens, J., & Hourcade, J. J. (1995). *Cooperative teaching: Rebuilding the schoolhouse for all students*. Austin, TX: PRO-ED.
- Βλάχου, Α., & Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2010). Σχολική ένταξη και συνεργατικές πρακτικές των εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής. *Hellenic Journal of Psychology*, 7(2), 180-204.
- Bryant, D. P., Smith, D. D. & Bryant, B. R. (2008). *Teaching Students with Special Needs in Inclusive Classrooms*. Boston, MA: Pearson Education, Inc.
- Buchner, T. & Proyer, M. (2020). From special to inclusive education policies in Austria—developments and implications for schools and teacher education. *Eur J Teach Educ.*, 43, 83–94. <https://doi.org/10.1080/02619768.2019.1691992>
- Casserly, A. M., and A. Padden. (2018). "Teachers' Views of Co-Teaching Approaches in Addressing Pupils with Special Educational Needs (SEN) in Multigrade Classrooms." *European Journal of Special Needs Education* 33 (4): 555–571. doi:10.1080/08856257.2017.1386315.
- Coben, S. S., Thomas, C. C., Sattler, R. O., & Morsink, (1997). Meeting the challenge of consultation and collaboration: Developing interactive teams. *Journal of Learning Disabilities*, 30(4), 427-433.

- Conoley, J. C., & Conoley, C.W. (1992). *School consultation. Practice and training*. Boston: Allyn & Bacon.
- Cook, L., & Friend, M. (1993). Educational leadership for teacher collaboration. In B. Billingsley (Ed.), *Program leadership for serving students with disabilities*. Richmond, VA: State.
- Council of European Union (2009b). *Strategic Framework for European cooperation in education and training (ET 2020)*. Brussels: European Council. Available online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52009XG0528%2801%29>
- Crespin, B. J. (1971). *Means of facilitating education sought*. *Education*, 92(2), 36-37.
- Croteau, J. (2000). Co-teaching: A model for school accountability and quality teacher education. *Florida Association for Staff Development*, 9(2), 14-19.
- D'Alessio, S., and Watkins, A. (2009). International Comparisons of Inclusive Policy and Practice: are we talking about the same thing? *Research in Comparative and International Education Journal*, 4(3), 233-249.
- Deno, E.N. (1970). Special education as developmental capital. *Exceptional Children*, 37(3), 229-237.
- DES (Department of Education and Science). (2007). *Inclusion of Pupils with Special Educational Needs, Post-primary Guidelines*. Dublin: Stationery Office. https://www.education.ie/en/Publications/Inspection-Reports-Publications/Evaluation-Reports-Guidelines/insp_inclusion_pupils_sp_ed_needs_pp_guidelines_pdf
- Devecchi, C., Dettori, F., Doveston, M., Sedgwick, P., & Jament, J. (2012): Inclusive classrooms in Italy and England: the role of support teachers and teaching assistants, *European Journal of Special Needs Education*, 27(2), 171-184.
- Dieker, L.A. (2001). What are the characteristics of effective middle and high school co-taught teams for students with disabilities? *Preventing School Failure*, 46, 14-23.

- Dunn, L. (1968). Special education for the mildly retarded: Is much of it justifiable? *Exceptional Children*, 7, 5-24.
- Dyson, A. (1999). 'Inclusion and Inclusions': Theories and Discourses in Inclusive Education. In H. Daniels and P. Garner (Eds.), *Inclusive Education*. London: Kogan Page.
- Easterby-Smith, M., & Olve, N. G. (1984). Team teaching: Making management education more student-centered? *Management Education and Development*, 15, 221-236.
- Ευρωπαϊκός Φορέας Ειδικής Αγωγής (2003). Η Ειδική Αγωγή στην Ευρώπη. Δίκτυο πληροφόρησης για την εκπαίδευση στην Ευρώπη, Ευρυδίκη. Διαθέσιμο στο: http://dea.sch.gr/ThematicPublication_Greek.pdf
- European Commission.(2000). Key data on Education in Europe. Luxemburg: European Commission.
- Fitzell, S. G. (2010). *Paraprofessionals and teachers working together* (2nd ed.). Manchester,UK: Cogent Catalyst Publications.
- Friend, M. (1988). Putting consultation into context: Historical and contemporary perspectives. *Remedial and Special Education*, 9(6), 7-13.
- Friend, M. D. & Bursuck, W. D. (2009). *Including students with special needs: A practical guide for classroom teachers* (5th ed.). Columbus, OH: Merrill.
- Friend, M. & Cook, L. (2013). *Interactions Collaboration skills for school professionals*. Boston, Pearson.
- Fuchs, W. W. (2009). Examining teachers' perceived barriers associated with inclusion. *Journal of Southeastern Regional Association of Teacher Education*, 19(1), 30-35.
- Galant, K. & Hanline, M. F. (1993). Parental attitudes toward mainstreaming young children with disabilities. *Reviews of Research*, 293-297.
- Geen, A. G. (1985). Team teaching in the secondary schools of England and Wales. *Educational Review*, 37, 29-38.

Giangreco, M. F. (2007). Extending inclusive opportunities. *Educational Leadership*, 64(5), 34-37.

Gutkin, T.B. (1996). Core elements of consultation service delivery for special service personnel. *Remedial and Special Education*, 17(6), 333-340.

Idol, L. & West, J.F. (1987). Consultation in special education: Training and practice (Part II). *Journal of Learning Disabilities*, 20(8), 474-497.

James, F. (1999). Ο ρόλος του συμβουλευτή δασκάλου για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στο Ι. Σπετσιώτης, Μ. Σουγιουλτζόγλου, & Α. Αγγελάκος (Επιμ. Έκδ.), *Πρακτικά Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κοκκαλιάρη, Μ. (2019). Η συνδιδασκαλία - εναλλακτική ενισχυτική διδασκαλία στα μαθηματικά στο πλαίσιο της Μ.Ν.Α.Ε.: άνοιξη ή αλκυονίδες μέρες; Διαθέσιμο εδώ:

https://www.academia.edu/41676010/%CE%97_%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%94%CE%99%CE%94%CE%91%CE%A3%CE%9A%CE%91%CE%9B%CE%99%CE%91-%CE%95%CE%9D%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%A7%CE%A5%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%94%CE%99%CE%94%CE%91%CE%A3%CE%9A%CE%91%CE%9B%CE%99%CE%91_%CE%A3%CE%A4%CE%91_%CE%9C%CE%91%CE%98%CE%97%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%91_%CE%A3%CE%A4%CE%9F_%CE%A0%CE%9B%CE%91%CE%99%CE%A3%CE%99%CE%9F_%CE%A4%CE%97%CE%A3_%CE%9C

Kolanowska, E. (2021). The System of Education in Poland 2020. Foundation for the Development of the Education System <https://doi.org/10.47050/66515222>

Kyriazopoulou, M. & Weber, H. (2009). Development of a set of indicators - for inclusive education in Europe. Odense, Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

Lacono T., Landry O., Garcia-Melgar A., Spong J., Hyett N., Bagley K., et al.(2021). A systematized review of co-teaching efficacy in enhancing inclusive education

for students with disability. *International Journal of Inclusive Education*, DOI: [10.1080/13603116.2021.1900423](https://doi.org/10.1080/13603116.2021.1900423)

Leafstedt, J. M., Richards, C., LaMonte, M., Cassidy, D. (2007). Perspectives on co-teaching: Views from high school students with learning disabilities. *Learning Disabilities: A Multidisciplinary Journal*, 14, 177–184.

Lehane, P. , Senior, J. (2019). Collaborative teaching: exploring the impact of co-teaching practices on the numeracy attainment of pupils with and without special educational needs, *European Journal of Special Needs Education*, DOI:10.1080/08856257.2019.1652439

Lindsay, G. (2003). Inclusive education: a critical perspective. *British Journal of Special Education*, 30(1), 3-12.

Madrid conference conclusions (2010). Διαθέσιμο εδώ: https://www.european-agency.org/sites/default/files/inclusive-education-in-action-flyer_Madrid-Extracts-EL.pdf

Magiera, K., & Zigmond, N. (2005). Co-Teaching in Middle School Classrooms Under Routine Conditions: Does the Instructional Experience Differ for Students with Disabilities in Co-Taught and Solo-Taught Classes. *Learning Disabilities Research & Practice*, 20(2), 79-85

Mastropieri, M. A., Scruggs, T. E., Graetz, J., Norland, J., Gardizi, W., & McDuffie, K. (2005). Case studies in co-teaching in the content areas: Successes, failures and challenges. *Intervention in School and Clinic*, 40, 260-270.

Μαυροπαλιάς, Τ. (2013). Αξιολόγηση του Προγράμματος της Παράλληλης Στήριξης. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Φλώρινα, Ελλάδα.

Mavropalias, T. & Anastasiou, D. (2016). What does the Greek model of parallel support have to say about co-teaching? *Teaching and Teacher Education*, 60, 224–233.

McLaughlin, M. J. (2002). Special issue introduction: Examining special and general education collaborative practices in exemplary schools. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 13(4), 279-283.

- Meadows, B. J. (1973). Three-sided method proves effective in biology teaching. *American Biology Teacher*, 35, 291-292.
- Meijer, C. J. W. (Ed.). (2003). *Inclusive Education and Effective Classroom Practices*. Middelfart: European Agency for Development in Special Needs Education.
- Meijer, C. (2010). *Inclusive Education: Facts and Trends*. Paper presented at the International Conference - Inclusive Education: A Way to Promote Social Cohesion, Madrid.
- Meister, H. (2000). Παιδαγωγικές-διδασκτικές θεωρίες και μέθοδοι για την ένταξη. Στο Α. Ζώνιου-Σιδέρη (επιμ.). Ένταξη: Ουτοπία ή Πραγματικότητα; Η εκπαιδευτική και πολιτική διάσταση της ένταξης μαθητών με ειδικές ανάγκες. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σσ. 71-87.
- Mitchell, D. (1990). Integrated Education. In Entwistle, N. (ed.), *Handbook of Educational Ideas and Practices*, London: Routledge, pp.1046-1057.
- Mitchell, D. (2005). *Contextualising Inclusive Education Evaluating old and new international perspectives*. London: Routledge
- Morocco, C. & Aguilar, C. M. (2002). Co-teaching for content understanding: A schoolwide model. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 13(4), 315-347.
- Murawski, W. W. & Dieker, L. A. (2004). Tips and strategies for co-teaching at the secondary level. *Teaching exceptional children*, 36(5), 52-59.
- Murawski, W. W. (2009). *Collaborative teaching in secondary schools: Making the co-teaching marriage work*. Thousand Oaks, CA: SAGE Company.
- Murawski, W. W. & Hughes. C. E. (2009). Response to intervention, collaboration, and co-teaching: A logical combination for successful systemic change. *Preventing School Failure*, 53(4), 267-277.
- Noell, G. H., & Witt, J. C. (1999). When does consultation lead to intervention implementation. *Journal of Special Education*, 33(1), 29-36.

- Norwich, B. (2000). Inclusion in Education From Concepts, Values and Critique to Practice, in H. Daniels (ed) Special Education Re-formed - Beyond Rhetoric. London: Falmer.
- OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development). (2009). Teaching and Learning International Survey [TALIS]. Paris: OECD.
- OECD (2016), OECD Reviews of School Resources: Austria 2016, Paris: OECD Publishing. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264256729-8-en.pdf?expires=1662676181&id=id&accname=guest&checksum=A9A4A5F9FC29C9E733A81404B9F587BE>
- O'Hanlon, C. (1993). Special Education Integration in Europe. London: David Fulton, pp 64-68, 70, 72-75.
- Padeliadu, S. & Papanikolaou, G. & Giazitidou, S. (2014). Implementing inclusive education through co-teaching. *Conference Paper* https://www.researchgate.net/publication/274380022_Implementing_inclusive_education_in_Greece_through_co-teaching
- Παπαδημητρίου, Π. & Τζιβινίκου, Σ. (2020). Τμήματα Ένταξης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: κριτική θεώρηση των διαδικασιών και μέσων αξιολόγησης και παρέμβασης που υιοθετούνται. Τόμ. 9 (2019): 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο επιστημών Εκπαίδευσης, DOI: <https://doi.org/10.12681/edusc.3156>
- Πατσιδου Μ. (2010). Συνεκπαίδευση παιδιών με ή χωρίς ειδικές ανάγκες. Στάσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε από <http://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/19218>
- Redditt, S. (1991). Two teachers working as one. *Equity & Choice*,8(1), 49-56.
- Rice, D., & Zigmond, N. (2000). Co-teaching in secondary schools: Teacher reports of developments in Australian and American classrooms. *Learning Disabilities Research and Practice*, 15(4), 190-197.
- Rose, R., M. Shevlin, E. Winter, and P. O' Raw. (2015). Project IRIS Inclusive Research in Irish Schools: A Longitudinal Study of the Experiences and Outcomes for Pupils with Special Educational Needs (SEN) in Irish Schools. Trim: NCSE.

- Saloviita, T & Takala, M. (2010). Frequency of co-teaching in different teacher categories, *European Journal of Special Needs Education*, 25(4), 389–396.
- Sileo, J. M., van Garderen, D. (2010). Creating optimal opportunities to learn mathematics: Blending co-teaching structures with research-based practices. *TEACHING Exceptional Children*, 42(3), 14–21.
- Sinderal, P. T. (1995). Full inclusion of students with learning disabilities and its implications for teacher education. *The Journal of Special Education*, 29(2), 234-244.
- Soler, M. (1996). Ενιαία εκπαίδευση, αποτελέσματα της Συνδιάσκεψης της Σαλαμάνκα. Στο Ευρωπαϊκό Σεμινάριο HELIOS. Η νομοθεσία της σχολικής ενσωμάτωσης στην Ευρώπη: Τάσεις και Αλλαγές. Αθήνα: Υ.Π.Ε.Π.Θ & Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σσ. 57-62.
- Solis, M., Vaughn, S., Swanson, E., McCulley, L. (2012). Collaborative Models of Instruction: The Empirical Foundations of Inclusion and Co-Teaching. *Psychol Sch.* 2012; 49: 498–510. <https://doi.org/10.1002/pits.21606>
- Stark, E. (2015). Co-teaching: The Benefits and Disadvantages. *Journal on Best Teaching Practices*, 2(2).
- Στασινός, Δ. Π. (1991). Η Ειδική Εκπαίδευση στην Ελλάδα. Αντιλήψεις, θεσμοί και πρακτικές. Κράτος και ιδιωτική πρωτοβουλία (1906-1989). Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
- Statistics Finland.(2011).Special education. http://www.stat.fi/til/erop/index_en.html
- Stefanidis, A. & Strogilos, V. (2015). Union Gives Strength: Mainstream and Special Education Teachers' Responsibilities in Inclusive Co-taught Classrooms. *Educational Studies*, doi:<http://dx.doi.org/10.1080/03055698.2015.1018872>
- Strogilos, V., and Tragouliá, E. (2013). Inclusive and Collaborative Practices in Co-taught Classrooms: Roles for Teachers and Parents. *Teaching and Teacher Education*, 35, 81-91.

- Strogilos, V., Tragoulia, E., and Kaila, M. (2015). Curriculum issues and benefits in supportive co-taught classes for students with intellectual disabilities, *International Journal of Developmental Disabilities*, 61(1), 32-40.
- Szumski, G. & Karwowski, M. (2012). School achievement of children with intellectual disability: The role of socio-economic status, placement, and parents' engagement. *Res Dev Disabil.* 33, 1615–1625. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2012.03.030> PMID: 22534398
- Szumski, G., J. Smogorzewska, and M. Karwowski. (2017). "Academic Achievement of Students without Special Educational Needs in Inclusive Classrooms: A Meta-Analysis." *Educational Research Review* 21, 33–54. doi:10.1016/j.edurev.2017.02.004.
- Takala, M., R. Pirttimaa, and M. Törmänen. (2009). Inclusion in special education: The role of special education teachers in Finland. *British Journal of Special Education*, 36, 162–73.
- Takala, M. & Malmivaara, L. (2012). A one-year study of the development of co-teaching in four Finnish schools, *European Journal of Special Needs Education*, 27(3), 373-390, doi: 10.1080/08856257.2012.691233
- Tharp, R. (1975). The triadic model of consultation. In C. Parker (Ed.), *Psychological consultation in the schools: Helping teachers meet special needs* (pp. 344-362). Reston, VA: The Council for Exceptional Children.
- The European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2020). <http://www.european-agency.org/country-information/sweden/national-overview/specialneeds-education-within-the-education-system>. Last updated 25/03/2020.
- Tilstone, C., Florian, L., & Rose, R., (1998). *Promoting Inclusive Practice*. London: Routledge.
- Trump, J. L. (1966). Secondary education tomorrow: Four imperatives for improvement. *NASSP Bulletin*, 50(309), 87-95 Warwick. D. (1971). *Team teaching*, London: University of London.

- UNESCO. (1994). The Salamanca Statement and framework for action on special needs education. In Adopted by the World Conference on Special Needs Education: Access and Quality. Retrieved from: https://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF
- UNESCO. (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education, Paris: UNESCO
- Villa, R. A., Thousand, J. S., & Nevin, A. I. (2008). A guide to co-teaching: Practical tips for facilitating student learning (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Villa, R. A., Thousand, J. S., Nevin, A. I., & Malgeri, C. (1996). Instilling collaboration for inclusive schooling as a way of doing business in public schools. *Remedial and Special Education*, 17(3), 169-181.
- Warwick, D. (1971). Team teaching. London: University of London.
- Watkins, A. (Ed.). (2007). Assessment in Inclusive Settings. Key Issues for Policy and Practice. Odense: European Agency for Development in Special Needs Education.
- Wood, G. E. (1972). Provided-English for pre-vocational students. *English Journal*, 61, 13(6), 33-43. 385-388.
- Zoniou-Sideris, A. (ed.) (2000) Inclusion: Utopia or Reality? The Educational and Political Aspect of the Inclusion of Students with Special Needs. Athens: Greek Letters, pp 32-38, 41-42, 46, 52, 257-259, 262-264, 268.
- Żyta, A., Byra, S., & Ćwirynkało, K. (2017). Education of children and youth with disabilities in Poland and the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. *Hrvat Rev Za Rehabil Istraz*.53

Νομοθεσία

Νόμος 1143/1981-(ΦΕΚ80/Α/31-3-1981), Διαθέσιμο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/n-1143-1981.html>

Νόμος 1566/1985 - ΦΕΚ 167/A/30-9-1985, Διαθέσιμο στο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/n-1566-1985.html>

Νόμος 2817 / 2000 (ΦΕΚ / Α / 78 / 14 - 3 -2000), Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και άλλες διατάξεις, Διαθέσιμο στο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/n-2817-2000.html>

Νόμος 3699/2008 (ΦΕΚ / Α/ 199 / 2 - 10 - 2008), Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, [on line], Διαθέσιμο στο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/n-3699-2008.html>

Νόμος 4368/2016 - ΦΕΚ 21/A/21-2-2016, Διαθέσιμο εδώ: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ygeia/nomos-4368-2016.html>

Φ.Ε.Κ.1319/Τ/Β'/10-10 2002:

http://www.pischools.gr/special_education_new/ftp/nomoi/Nomothesia_%20E-A_SMEA_KDAY/APOF.%202002%20-%20FEK.%201319%20-B-%2010-10-2002.pdf

Υπουργική Απόφαση 27922/Γ6/2007 - ΦΕΚ 449/B/03-4-2007, Διαθέσιμο: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/ya-27922-g6-2007.html>

Υπουργική Απόφαση Γ6/102357/01-10-2002 Ένταξη, φοίτηση και αποφοίτηση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε όλους τους τύπους των σχολείων Ειδικής Αγωγής και τα Τμήματα Ένταξης, Διαθέσιμο εδώ: http://users.sch.gr/christinakis/superedu/2015/07/30/ya_g6_102357_01_10_2002/

Φ.Ε.Κ.3622/24-08-2018, Οργάνωση, Λειτουργία και Υλοποίηση Εναλλακτικής Ενισχυτικής Διδασκαλίας στα μαθήματα «Νέα Ελληνικά» και «Μαθηματικά» των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) της πράξης «Μια Νέα Αρχή στα ΕΠΑ.Λ. - Υποστήριξη Σχολικών Μονάδων ΕΠΑ.Λ.» για το σχολικό έτος 2018-2019, Διαθέσιμο εδώ: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/5.%CE%A6%CE%95%CE%9A_3622_%CE%92_24.08.2018.pdf